

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

»ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК« излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду »Краљев трг« до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скуљача или на пошти. Цена је листу: седима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механичарима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви »Полицијског Гласника« не продају се. Рукописи не враћају се.

КАКВИХ ИМА ФАЛСИФИКОВАЊА ИСПРАВА

И КАКО СЕ ЗА ЊИХ САЗНАЈЕ?

Од М. П. Јовановића.

(СВРШЕТАК)

У прошлом броју овога листа, говорећи о рукопису, имали смо на уму само случајеве, где је фалсификатор лажну исправу начинио или истиниту лажном учинио, подражавајући рукопису нечијем, рукопису онога кога сама исправа износи као свога издатеља. Али, и ако ређе, ипак може по који пут да се деси случај, да је главом баш издатељ исправе или њен писац тај, који је фалсификује, преиначујући је доцније каквим новим уписивањем. Па и така фалсификовања одају се већ и самим рукописом. Рекли смо да у оном што је написано видимо расположење душе пишчеве, његову радост, бол, потиштеност, па, дакле, и страх, као што то све читамо више или мање и у изгледу лица му, само што ту појаву на лицу имамо тренутну, а не онако очувану и за потоња накнадна студовања каква су могућа с рукописом. У писању имамо заиста увек изражен општи дух, укупно биће онога који пише, исто у главноме кроз цео живот му и у свима приликама живота, али, *уз то*, у писању можемо имати више или мање јасно изражене и оне моментане прилике, у којима би се ко, пишући, случајно нашао. И то нарочито стање духа биће тим видније изражено у прилици где он намерава учинити нешто, што га доводи у опасност да буде тешко кажњен. Наравно да ће се то огледати у духу, па по том и у рукопису оваква грешника, само у толико, у колико је још у њега моралне моћи да осети зло у које је загазио. Било пак како му драго с тим, свакојак сазнању истине у таком случају доћи ће у помоћ и друга испитивања, о којима смо раније говорили и о којима ће још бити речи.

Необично је тежак задатак оних, које као стручна лица узимамо у питањима оцене рукописа. При том ваља увек имати на уму, да *није истина* и да је *погрешно мислити* као да су увек за тај посао подобни учитељи писања или сваки који има посла с разним рукописима, какви су чиновници по архивима. За ову подобност треба много година студовати карактер писмених потеза, а уз то имати још и извесног талента од природе. Као изврстан за ове ствари, у Немачкој био је чувен напред већ помињани и недавно преминули члан таквих комисија *Адолф Хенце* из Липске. Од сада живих стручњака за ове ствари особито је цењен, напред такође помињани, *Карло Зитл* из Минхена, кога су скоро све европске државе призивале ради оваких послова и који је доста урадио и у литератури ове врсте.

V. Испитивање с помоћу фотографије.

Фотографија нам у многоме може помоћи код фалсификовања исправе; она нам, шта више, сигурно проказује и открива има ли фалсификовања.

Познати хемичар судски Д-р Павле Језерих из Берлина нашао је пута и начина да исправе, на којима је што радирањем истрто, фотографије тако, да се поново јаве они писмени потези, који се самим оком на оригиналној исправу не могу више приметити. Тако исто нашао је у фотографији пута и начина, да јасно изнесе на видело разлике боја мастила, ма да

се оне самим оком на оригиналу не би могле запазити. Ту своју радњу он оснива на факту, што су разна мастила, ма да нашем оку изгледају са свим једнака, ипак начињена и састављена од са свим различитих елемената боја; и ове, самим оком неприметне, разлике даје нам Језерих, служећи се на извештан начин светлошћу и израдом на плочици, оцет тако диференцоване, да мастило, које иде у плаво, излази скоро са свим бело, а које прелази у мрко, испада нам тиме јако црно.

Истражујући фалсификована места на исправу, можемо се, даље, јако помоћи тако званом *микротографијом*, којом се Језерих такође први послужио за судске сврхе. Она не може да нам послужи да њоме што видимо, што иначе не бисмо могли приметити; али њоме можемо оно, што се микроскопом да видети, учинити трајним и видљивим за свакога. Чешће може да се види како поротник неће лако да се приклони и верује оном што по неко стручно лице вели да је видло под микроскопом. И та сумња његова није баш неоправдана. И најсавеснији и најмотренији испитивалац по који пут само мисли да види, или верује да види нешто само за то, што би и рад био то видети, што би само желео да то види; јер у тој жељи, обузет са свим њоме, са свим превиња нека једва приметна одступања, те се тако удаљи од стварности и застрани. Микротографија, фотографовање онога што се под микроскопом види и онако како се то под њим види, даје могућности, дакле, и судији да види и испита све, о чему се пре тога стручњак уверио.

Неће, најпосле, бити са свим непотребно, ако је у питању поређење двају потписа, користити се фотографијом на тај начин, што ће се фотографовати сумњиви потпис на провидној желатини, која ће се, по том, положити на онај други, несумњиви потпис. Тиме се може, ако треба, најтачније сазнати да ли се потези подударују и покривају. Али ће у том случају најбоље бити фотографовати оба потписа, и несумњиво истинити и онај чија се истинитост спори, а за тим с помоћу скиоптика она обе слике знатно увећане бацити на какву белу равнину. Тада ћемо имати карактеристичне знаке писања тако јасно приказане, да ћемо одмах моћи решити питање је ли потпис истинит или лажан.

VI. Испитивања хемичара.

Хемичар нам, у погледу фалсификовања исправе, може одговорити на питања, која ћемо овде изложити.

Је ли било што написано, а после избрисано каквим хемиским средством? Има хемиских средстава, под којима мастила нестаје, губи се. Таки су нарочито: една киселина, натријум-хипохлорит, хлорна вода. Али по заосталим жуто-белим мрљама да се познати да ли је којим таким средством утицано на хартију; а то још можемо познати и кад сумњива места натопимо влажном плавом лакмус-хартијом, која ће услед тога, као што је познато, поцрвенити.

Шта је било на местима израђеним или, утицајем хемиским средствима, избледелим? Овако истрта писмена махом се дају поново изазвати. У мастилу има и безбојних састојака. Код мастила од галице и мастила ализаринских гвожђе, а код мастила у којих нема гвожђа друге неке органске супстанце једине се са супстанцама из којих су влакна хартије. Фалсификатор, пошто избрише поједина писмена или речи, не види и те безбојне састојке, па и не помишља на њих. А ових махом

има у великој мери заосталих у хартији. Фалсификатор се по правилу труди да на хартију утиче само толико, колико му је неважност важно да би истио извесне писмене потезе. И онда ово, само привидно са свим ишчезло, мастило мораће се опет показати, кад, ако је био случај писања галичним или ализаринским мастилом, четкицом премажемо хартију раствором галице, који ће се јединити с оним у хартији заосталим гвожђем, правећи црно мастило у словима која поново излазе на очи; а ако је био случај писања каквим мастилом које не садржи гвожђа, доћи ћемо до истог успеха, ако хартију смотрено догле загревамо, док не почне жутети, јер ће се тада писмени потези опет показати у мркој им боји. Ово бива с тога, што у хартији има у знатној мери силицијумове киселине, која не сагорева онако брзо као оне безбојне органске материје мастила, које су заостале у хартији. Због тога су ове већ угљенисане, кад хартија тек почиње жутети, и у том угљенисаном стању излазе нам јасно пред очи као писмени потези које можемо читати.

Је ли писмени документ написан сав једним и истим мастилом? Мењање мастила у писању какве писмене исправе није још, само по себи, сумњиво. Али је већ сумњиво, ако су у средини кога става на један пут другим мастилом написане неколике речи, па се по том опет вратило првобитном мастилу. А ако су у једној истој речи или писмену два разна мастила, можемо бити скоро сигурни, да је ту доцније што преиначавано.

Хемиски, под утицајем разних реагенција, можемо да разликујемо четири главне врсте мастила: галично мастило, које се још од старина прави од шишарака; ализаринско мастило; плаво мастило, које се прави од једне феле биљака из фамилије легуминоза, познате под именом Blauholz и haematotoxilon, и анилинско мастило. Поменутог плавог мастила има у варијететима хемиски веома разноликим и махом биће тешко казати који је баш специјални хемиски варијетет, јер по правилу увек је мало материјала за испитивање.

До проналаска ализаринских мастила, а то је до 1855. г., служило се само галичним мастилом. Плава и анилинска мастила дошла су позније. Писмени документи, датирани пре 1855. год., а писани каквим другим а не галичним мастилом, не могу, дакле, бити истинити. У једном случају оптужени се, по исправи датираној 1851. год. а писаној од чести галичним а од чести ализаринским мастилом, бранио да је имао обе врсте мастила пред собом кад је писао, па је, грешећи, мењао мастило. То је, дакле, немогуће.

Подудара ли се старост мастила са старошћу исправе и је ли у тој исправе све написано једнога времена? Мастило се, у току времена, једини све јаче и боље с влакнима хартије, а сасушивањем галичног мастила и осем тога оксидацијом постаје све теже растворљиво и отпорније према киселинама. Ако је писано давно, онда писмена морају дуго давати отпора, упорно се држати према киселинама. Ако имамо речј чије нам је време писања утврђено, несумњиво, и речј о којима хоћемо да знамо кад су и да ли су једновремено с оним првима писане, треба и једне и друге да премажемо истом киселином и да пазимо тачно у сахат за које ће време избледети. Ако је све писање у исправе једнога времена, све написане речи мораће бледети једном брзином. На против, код исправе које се знатно разликују по времену издања, ако су истините, мастило, кад се употреби киселина, неће бледети једнаком брзином.

Чега има на местима прецртаним, превученим или мастилом замрченим? Ако је мастило којим се прецртавало или замрчило друго а не оно којим је испод тога писано, хемичар ће узети какав реагенс, којим ће утицати само на горње мастило. Ако је и писано и прецртавано истим мастилом, хемичар се може помоћи и ту, ако је прецртавање чињено знатно доцније после писања које је под овим. Превући ће сумњива места разблаженом оксалном или сјонм киселином, или ће их изложити испарењу киселине, и у том ће наступити један тренутак, кад ће бити растворен онај горњи слој и кад ће се показати и моћи читати слова која су под њим, па ће најпосле и њих под утицајем киселине нестати.

* * *

Завршујући ове чланке, хоћемо још да кажемо, да од читалаца очекујемо да им поклоне своју озбиљну пажњу. У пи-

тањима, која су нас овде занимала, потребно је умети се наћи свакоме, који, бавећи се испитивањем прошлости, може затражити у писменим документима савременика јој потврде за какав факат или опозивање чега; а органима иследних власти несумњиво и у првом реду треба све, што се односи на могућност фалсификовања писмених докумената у правним односима људи и на истрагу о томе, да постане предмет најозбиљније студије. Сваки иследник наших истражних власти, ако је био пажљив читалац овога листа, могао је у том већ бити донекле добро упућен оним, што је раније у листу публиковано*). Сада пак дајемо овим у ширем обиму, систематском реду, по најновијим подацима и уз строго научно схватање важности рукописа, једну целину, у којој ће сваком у опште спремно иследнику бити лако наћи се и у конкретним случајевима користити се. Само биемо још молили наше иследнике, како при полицијским тако и оне при судским властима, да грађу, до које долазе у делима фалсификовања исправа, прибављају и ради публиковања шаљу „Полиц. Гласнику,“ како би се, временом, нашло обилатог градива за усавршавање и потпуно израду принципа овде изложених.

О ТРАГОВИМА

(НАСТАВАК)

5. Други облици хода.

Осем обичног идења могу се појавити и други облици хода, који се под повољним погодбама могу лако одредити, и доста пута помоћи, да се изведу важни закључци. Тако нпр. стојање је лако познати, јер се заостала нога привуче, те поред предње начини други траг. Шта више може се и приближно закључити, да ли је неко стојао дуже или краће време. У првом случају на дотичном месту биће доста простора изгажено, а у другом случају то ће се познати по оним двома стопанама, које упоредо налазимо. Исто тако лако се може констатовати скок у страну, одступање у назад, лагано идење, подскакивање и многобројне сличне промене у обичном ходу. Њих не треба никад превидети, јер њих значај често тек доцније изиде на видик, те може бити од велике важности.

Ако је неко ишао натрашке, то је доста пута могло бити из потребе, а и из намере да се траг заваара. Моћи тако што доказати увек је од вредности, пошто сваки покушај завааравања има свог узрока. Зна ли се, пак, да се хтело завааравати, откриће се и узрок, а кад смо узрок пронашли, онда ће нам бити јасан цео ток ствари, мотив дела или иначе каква важна чињеница. Да ли је неко ишао натрашке, то се готово увек може доказати по трагу. Кораци су код идења натрашке мањи, јер наши мишићи нису за тај начин хода извезбани, линија правца је из истог узрока и с тога што човек не види куд иде, кривудава и непоуздана. Осем тога опажа се необично удубљивање врха стопале нарочито онда, ако се дотични трудио, да чини сразмерно велике кораке, услед чега је врхом стопале најпре стајао на земљу, а за тим се одупирао. Сумња ли иследник, да је неко, идући натрашке, произвео критичан траг, нека и он прави исте толике кораке у натрашке а за тим нека трагове упореди, те ће у закључцима ретко кад погрешити.

На послетку дешавало се, да су трагови симуловани и дисимуловани. То се може у главном десити само онда, кад се ишло за тим да се ствар скрене у другом правцу, а ход у натрашке није био пробитачан због дужине пута, кад се нпр. самоубиством хтело маскирати неко убиство или ако је требало да самоубиство (нпр. код лица, која су свој живот осигурала) изгледа као убиство. Овде треба у првом случају да се виде само кораци једног човека, а у другом случају кораци више људи, ма да је у истини било обратно. То се извршује обућом, која се наопачке привеже за стопале, али то се при пажљивом посматрању може увек познати. Учиницац у таквим случајевима редовно направи грешку, јер изабере земљиште, на коме трагови испадају лепо и јасно, а то је по његовој жељи, јер тако ће лакше пасти у очи. А кад су трагови јасни, онда их је лако проучити. Пре свега видеће се, да нису природни, да не изгледају као други трагови. На први поглед види се,

*) „Полиц. Гласнику“ за годину 1898., ст. 77 и 84.

да с притиском, који је произвео траг, нису чиста посла. И овде се огледом ствар разјасни, и кад иследник у сличној обући поред сумњивог трага, али не везујући је наопачке, чини покушаје, одмах ће видети разлику између истинитог и лажног. Осем тога у свима таквим случајевима — ако ствар није препредачки извршена — наћи ће се у трагу отиснута и она веза, којом је обућа била за табане привезана.

Дешава се да је учинилац рад да сумњу са себе свали на кога другога, а то ће учинити увек онда, кад се побоји, да ће се на њ посумњати. И у том случају произведе он лепе, јасне трагове и то или с лепо назувеним ципелама, које се од његових битно разликују и које по извршењу дела одмах склони, или с привезаним туђим ципелама. Прво ће учинити кад има мале ноге, па хоће да произведе велике трагове, а друго, кад има велике ноге а хоће да начини мале стопе. Дешава се дакле да крупан човек, који је рад да представи као да је учинилац била каква женска, привеже за табане женске ципеле, а жена обува мушке ципеле, да би се мислило, е је учинилац неки човек. На тај начин могу се врло добро правити најразноврснији лажни трагови.

Тако што тешко је открити, али није немогућно. Ако ништа друго, а оно бар моћи ће се посумњати, да има нешто, кад се величина стопе упореди с дужином корака; учинилац ће у узбуђењу лако заборавити, да по правилу велике стопале имају и дугачке ноге, дакле и дугачке кораке, и да лепе, нежне ножице иду кратким кораком. Чим наиђемо на овакве несразмере, ту је основ за сумњу, те ћемо и даље да трагамо. Је ли сумња основана, у скоро ће се опазити извесна несигурност, динија хода постаје неправилна, корак изгледа опрезан и непоуздан, а код великих ципела налази се између стопа и повлачења по земљи. Је ли пак мала ципела везана за велику ногу, онда не само да ће се и ту отискивати у трагу веза, већ, ако је подлога дубока (дубоко благо, снег и т. д.) опажаће се и отисци велике стопале, која је изнад мале ципеле. Ма колико да је тешка истрага у оваквим приликама, ипак се посао добро награђује, јер кад смо дошли до сигурних доказа, да је рад фалсификован, већ смо на путу да учиниоца пронађемо, а у исто време доказана је и невиност лица, на које смо сумњали по лажном трагу. А верујте, да се овакви лажни трагови не налазе само у романима.

6. Табани.

Јесмо ли ради да имамо јасну слику, како траг постаје, мораћемо да поступимо по упуству из прошлих бројева, а то је, да своје табане офарбамо, спутивши ногу у смесу од земљане фарбе с водом и гумом, а за тим да корачамо по хартији раширеној на поду. Посматраћемо тако произведеног трага упознајемо се не само с отиском босе ноге, већ у опште и с утиском и отиском босе и обувене ноге. Пошто табан *једанпут* офарбамо и неколико пута по подлози од хартије ступимо и пошто упоредимо рецимо три различито интензивно обојадисана стопалина отиска редом, пре свега наћи ћемо, да свака стопа показује сама за себе многобројне тонове боје, ма да је табан у почетку намазан подједнако с бојом. То има свог узрока у томе прво: што табан није равна површина већ је различито моделован, и друго: што је притисак тела на ту површину врло различит и што се у току кретања мења.

Узмимо ли у обзир боју, која се при корачању налази између хартије и табана, видећемо да се она најслабије прима онде, где је притисак највећи, јер он је растерује у страну. Дакле места, на којима је било највећег притискивања, испадају најблеђа; међутим што је на неком месту притисак мањи, то је место црње. Обратимо ли дакле пажњу на отиске *једне* и *исте* ноге, која је *једанпут* офарбана а у корачању *три пут* отиснута, природно је да ћемо видети, да је фарбе било на расположењу све мање, и да, као што је већ споменуто, исто тако сваки отисак има и различите тонове услед различитог притиска. Где је и како је притискивано, не види се са свим јасно на *једном* и *истом* отиску, већ се морају сва три прегледати. Кад их посматрамо редом (види слику I, II, III) видећемо ово:

Стопа I. Најјасније, дакле највише притиснуто је оно место између великог и малог прста, а испод она три остала. Друго, јасно место налази се у близини пете, више према спољњем крају табана; оно је, као и горе поменуто, оштро

описато и показује у својој унутрашњој ивици, тачно на месту где се свршава цеваница, особито јасно место. Дакле тело почива понајвише на те *две* поменуте тачке: на тачки испод три средња ножна прста и на тачки изнад петине ивице. За тим друга јасна места имамо на унутрашњем крају великог прста,

па онда на унутрашњем крају пупчастог дела табана, на спољњој ивици малог прста и на самој средини великог и малог прста. Та места служе дакле као помоћни ослонац за тело, пошто оно на већ поменуте две важније тачке не би имало стабилног ослонаца.

Стопа II. Главна маса фарбе утрошена је на стопу I, сувишно је отишло, сад имамо „чист отисак“ на коме се јасно види, на шта се тело ослања. На овој стопи можемо разликовати два потпуно различита тона боје, један црн и једнак, као да је једном кичицом повучен, други финији, отворенији. Прва су слабо а друга јако притиснута места. Најјаче притиснута места немају готово ни мало боје, дакле већ се провиђа чиста хартија. У слабо притиснута места спадају: спољна ивица великог прста и сви остали прсти донде, докле услед заокругљења не престаје притисак. У исто време по потискивању фарбе и правцу линијица види се, да је притисак ишао у опште с поља унутра, за тим: од пете унапред а на испупчењу од напред у назад — т. ј. нога је најпре с петом ступила и задњу је боју унапред потиснула; готово у исто време долази спољна ивица табана на земљу и потискује фарбу унутра, а испупчење остављајући земљу тера фарбу испод себе уназад.

Стопа III. Ова стопа показује то исто, само још јасније се све види на стопи II. На име овде се јасно види, колико је оно притиснуто место код пете и испупчења, пошто се хартија сасвим чисто провиђа; овде је сва боја већ потиснута, правац потискивања боје показују врло лепо јасно оцртане линијице, а тако исто лепо се види и рад прстију.

(Наставиће се).

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

Иступи

За самовлашће по приватној тужби.

Суду општине Ваљевске.

Мијаило Радовановић, овдашњи економ, претресајући своју ограду, заузео је новом оградом моје земљиште за читавих 60 сантиметара ширине, у дужини 180 метара, помештајући своју ограду на моје земљиште.

Ја сам га пред Јованом Андрићем и Петром Деспотовићем, оvd. земљоделцима опомињао, да то не чини, но да своју ограду помести у своје старе границе, но он то није хтео учинити.

Како нисам могао са њим, ову размирицу, на леп начин расправити, то га тужим томе суду, за ово самовлашће и молим суд, да изађе на лице места, те да се према нашим тапијама увери о овом заузећу и онда Мијаила, за ово самовлашће узме

на одговор и казни, а мени да задовољења тиме, што ће ми моје земљиште уступити, у моју слободну државину, на коју имам по тапији законска права.

За доказ да сам га позивао да ограду измакне у своје границе позивам се на горе именоване сведоке, које молим да суд испита.

Прописну таксу за ово дело иступне природе у 2 динара у таксеним маркама полажем.

28 Марта 1899 г.
Ваљево

Марко Арсенивић,
економ.

Бр. 758. Кмет Ник. Спасић, са одборницима Тасом Петровићем, Мијаилом Илићем и Николом Јанковићем, да изађе на лице места и учине извиђај да ли стоји самовлашће, које се овом тужбом представља, и о томе поднесу суду писмен извештај.

Ради деловодства придаје им се писар Јосип Здравковић. Ако се по тапијама оба сопственика констатује да самовлашће постоји, онда испитати именоване сведоке о тој околности, да ли на опомену тужиоцима тужени није хтео, да се увуче у своје правне границе.

Ово извршити одмах, пошто је ствар хитне природе.

28 Марта 1899 г.
Ваљево

Председник суда,
Б. Николић.

Рађено 29 марта 1899 год. у
Ваљеву.

Извиђај

по тужби

Марка Арсенивића, економа олд.

противу

Мијаила Радовановића, економа олд.

Због самовласног заузећа земљишта.

Потписани кмет и одборници изашли су на лице места, о коме је реч у тужби.

Тамо су нашли и обе стране, тужиоца и туженог.

Одмах су им тражене тапије, по којима држе своја имања. Тужилац је своју тапију поднео. Иста је исправна и судским путем утврђена још 26 Априла 1873 године под Бр. 7893. Тужени је изјавио: да тапије нема, јер му је ово имање од старина, као наследство.

Узевши у оцену тапију тужиоца, уверили смо се, да се његово имање граничи: од истока до општинског пута у простору 280 метара ширине; од запада до Миљка Богдановића, земљоделца 280 мет. ширине; од севера до Петра Бајишића трг. 180 метара дужине и од југа до туженог Мијаила Радовановића 180 метара дужине.

Ради тачнијег прегледа по овоме спору позвали смо и граничаре остале. И када смо их упитали о стању ствари они су изјавили да је тапија тужиоца уредна и да има по њој права на држање онако како је се оградио. Њиховог земљишта код њега нема и они по својим тапијама уживају своју правну сопственост.

Тада смо приступили премери и ограничивши, то јест, омеривши метром све тужиочево имање нашли смо да је са свију страна стање по тапији потпуно исправно, само са стране туженог одузето је 60 сантиметара ширине у дужини 180 мет.

Тада смо се упустили у извиђај од када постоји заузеће и уверили смо се да је од врло кратког времена, јер се траг од старе ограде још види дуж линије, дакле мора се констатовати очито заузеће — самовлашће.

Према чему подносимо извештај суду да самовлашће — заузеће од стране туженог према тужиоцима постоји у горе означеној мери.

20 Марта 1899 г.
Ваљево

Кмет: Н. Спасић
Одборници:
Таса Петровић
Мијаило Илић
Ник. Јанковић.

Бр. 828. Према оваквом стању а по ранијој наредби испитати сведоке именоване у тужби а затим узети туженог на одговор.

20 Марта 1898 г.
Ваљево

Пресед суда.

Рађено у суду општ. ваљевске 31 Марта 1899 г. у Ваљеву.

Испити сведока по кривици

Мијаила Радовановића, економа олд.

Због самовласног заузећа земљишта.

I.

Јован Андрић, земљоделац олд., коме је 42 године, неосуђиван, за сведока у свему способан, на питање према тужби каза:

Био сам присутан на лицу места, имања тужиоца и туженог, када су се препирали око тога што тужени помешта своју ограду у имање тужиоца, и тада сам чуо када је тужилац говорио туженом да то не чини, но да своју ограду повуче у своје границе. Овај му је одговорио, да је дотле његово и да то неће, а ако му је криво нека га тужи.

Заклећу се.

Дангубе тражим 2 динара.

Јован Андрић с. ср.

II.

Петар Деспотовић, земљоделац олд., има 38 година, неосуђиван, способан за сведока на питање према тужби каза: У свему као и први сведок.

Заклеће се. Дангубе тражи 2 динара.

Петар Деспотовић, земљод. с. р
Оверара

Кмет Н. Терзић.

Рађено у суду општ. ваљевске 31 Марта 1899 г. у Ваљеву.

Испит оптуженог

Мијаила Радовановића, економа олд.

Због самовласног заузећа земљишта.

Дозван Мијаило Радовановић, економ олд., има 32 године па пошто му је саопштена тужба, увиђај на лицу места и испит сведока, и када је од њега затражена реч, он изјави:

Овде нема заузећа, јер ја сам претресајући ограду, заузео моје старо земљиште, од старине. Што је ограда раније повучена била, то није доказ, да сам извршио самовлашће. Да моја ограда треба да стоји овако како сам је сада ударио, могу доказати сведоци Таса Недовић, Милан Арсић, Трифун Илић, које тражим да суд испита.

Друго немам шта у моју одбрану да наводим.

Мијаило Радовановић с. р.

Оверара

Кмет Н. Терзић.

Судски разлози

Увиђајем на лицу места, констатовано је то, да је тужилац своје право на државину земљишта, доказао оригиналном тапијом, која је утврђена судским путем. На њене границе поред осталих граничара потписан је као граничар и тужени. Дакле тиме признао је исправност тапије па и правну сопственост тужиоца. Дакле вештачким увиђајем а и признањем туженог доказано је, да постоји заузеће. Испитом сведока тужиоцевих утврђено је, да се тужени и поред опомене, да се повуче у своје границе, ипак остао следствен у свом делу, за ову кривицу самовлашћа, према чему је крив и има се казнити по одредбама § 375 а. крив. закона, с тим да заузето земљиште тужиоцима одмах уступи.

Његовој одбрани, да нема заузећа и да његова ограда, треба овако да стоји, како ју је сад ударио, и позивању на ту околност, нема места, јер противу јавне исправе нема места сведоци сведока. У сваком случају он је без исправе у мањем праву, и ако би своје право хтео да доказује, то би могао чинити редовним судским путем са доказима које има, а ни у ком случају да сам себи даје задовољења на овакав самовласан начин.

С тога суд оглашавајући га за крива у овом делу са погледом на § 89 закона о таксама.

Пресуђује

Да се оптужени Мијаило, за ово самовлашће казни, са пет дана затвора о свом трошку, да плати испитиваним све-

доцима по 2 динара дангубе и да накнади тужиоцу на име таксе, трошка и дангубе 10 динара.

Заузето земљиште одмах да му уступи, иначе кад ова пресуда постане извршна, суд ће о његовом трошку то учинити и трошак од њега егзекутивним путем наплатити.

Саопштити пресуду обема странама и кад извршна постане извршита је.

Од суда општине ваљевске, 1 Априла 1899 год. СН. 856. у Ваљеву.

Писар

Пресед. суда.
Кметови.

НВ. Противу ове пресуде у року од три дана има места жалби реској власти.

УБИСТВО У КЛЕНОВЦУ

КРИМИНАЛНА ПРИПОВЕТКА

Написао Б.

(НАСТАВАК)

После још неког разбора о томе: да ли се у кленовачкој бари или сеоском потоку лови риба, а одговорише му да се не лови; и да ли је пок. Богосав одлазио скоро на воденицу Савуљу, а одговорише му да никако није ишао, г. Корић покупи своје хартије и остало што му је било од потребе, седе с лекаром у кочије и отпутова у Тодоровац, откуда је и дошао.

Кад писар и лекар одоше, сељаци узеше износити своја резоновања о догађају.

— Ја бих дао моју главу, да га је убио Стева хајдук, примети полицај Наћа, јер већ неколико дана виђају га у кленовачкој шуми.

— Будало, примети му кмет, па он би му узео сат и паре.

— Е јест, одговори Наћа, и ућута, видећ да је доиста кмет погодио.

— Какав хајдук, умеша се Ђира црквењак. Убила га његова новака — његов сућен дан.

— Ђуране, рече кмет и њему. Зар не видиш да га је убила пушка.

— Па пушка ја.

— Па пушка ја, рече кмет. А ту пушку држала је рука, а та рука чија је? То ми ти кажи? То се тражи.

— Истина је тако, одговори Ђира оборених очију, увиђајући да је кмет у праву.

А кад г. Корић и лекар, возећи се у кочијама, измакоше подалеко од Кленовца, лекар, палећи своју вирцинију, запита г. Корића:

— Е драги господине, реците ви мени, шта сад ви мислите о свему овоме?

— Ја мислим, одговори овај, да се изразим нашим службеним језиком, да је ово једно хотично убијство с предушплјајем.

— То већ знам, примети лекар, али шта мислите: ко може бити убијца, и какве је утиске оставио на вас овај догађај?

— Мислим, господине докторе, да исељдник упечатке, које добија при извиђајима кривица, не сме за неко време саопштавати никоме, па ни самоме лекару, у чију савесност ни мало не сумња. Мој добри доктор, неће се, зацело, љутити на овакав одговор, јер је и сам уверен о његовој коректности. Је ли тако? рече г. Корић.

— Сасвим тако, сасвим тако, одговори лекар, колутајући дувански дим устима, испред себе.

Разговор се тиме прекину, и они обојица, зароњени у мисли, продужише пут.

II.

Први је сутон...

Грувају пушке... Где год погледаш јагле се ватре. Ода свуда чујећ врисак и кикот. Врева, врева,

То слави скоро цело село. Од две стотине и неколико домова у Подбрежју, преко стотине славе Св. Николу.

Један од многих свечара је и Ненад Прекић, добар и угледан домаћин у Подбрежју. Ми га већ познајемо. То је отац Росић.

У кући Ненадовој спремао се неколико дана да се како ваља прослави домаћи заштитник, Св. Никола. Тако се радило сваке године, а ове у толико више и боље, што му је јављено да ће му о светоме, доћи у госте пријатељ Тополчић из Кленовца и ћер му Роса.

Пуна је кућа гостију. Има их из села а доста их је дошло и из Тодоровца.

За богатом трпезом поређао се дугачак ред гостију, и тако пију, егленишу и певају од ручка, па ће терати, докле их зора следећега дана не одагна.

Младеж устане по кад што те одигра по коју игру, па се враћа поново за трпезу, да руменим вином утоли у грудима ватру, ужежену очима лепотица. А старији час-по припевају:

„Ко у Славу Божју пије вино
Помогао му цар небесни“,

па се онда са свију страна заграји у песми: „Амин, Амин!“

Домаћин Ненад и жена му Станица, дворе и служе госте, старајући се да сваки буде весело и задовољан.

И тако то иде, докле ноћ не узме маха. А онда, с времена на време, почеше долазити читаве групе гостију, са других слава, да после неколико чаша вина и после одиграних неколико игара, продуже пут код других свечара.

Свирац засвира „Островљанку“, омиљену сеоску игру. Све што игра потрча у коло. Направи се голема поворка. Свирац напућио образе и сав се зацрвенио, енергично дувајући у свиралу. Обилази коло и кад дође пред доброг играча или играчицу, и сам уз свирање поцупкује. Ухватила се леса. И старо и младо, и мушко и женско, па само тресе, да им се земља под ногама угиба. Низ лица котрљају се грашке зноја — али ко то мари и осећа? Све прилегло на игру, надметајући се ко ће боље и ко ће дуже.

Дивно коло српско!

На удовима играча све се тресе и игра. Пуначке груди у девојака нијају се тамо — амо а о њих ударају ниске талира и цванцика, звекећући: трес, трес, трес.

У колу је и Роса. „Висином је друге надвисила а лепотом коло задичила.“ До ње је Милан, лепо момче, које тек беху гариле науснице.

Милан је одрастао у кући Прекићевој. Још пре 8 година он је дошао са неким Крањцима у овај крај, па се најмио у кући Ненадовој. Крањци су се после вратили а Милан је остао у Подбрежју, као да је ту и поникао. Никад тај није разбирало о својој постојбини и својима, ако их је, то јест, имао, а да ли их је имао то нико није знао, па тешко да је и он сам знао.

(Наставиће се)

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

с руског Јефта Угричић

8

Изгледајући клупу, он спази пред собом, на двадесет корачаји, како иде неко женскиње, али јој спочетка не поклањаше никакве пажње, као ни свима осталим предметима, који су до овога часа поред њега промицали. Њему се много пута дешавало, да дође, на пример, кући и да се никако не сети пута којим је ишао, па је већ и навикао да тако иде. Али код ове женске било је нечега необичног, што је одмах на први поглед падало у очи, тако, да се најзад његова пажња почела окретати њојзи. Испочетка нехотице и као с досадом, а после све јаче и јаче. Њему се одједанпут прохте да види, шта је то код те женске баш тако чудновато? Прво, мора бити, да је то девојка врло млада, ишла је по овој врућини гологлава, без сунцобрана и без рукавица, машући некако смешно рукама. Била је немарно одевена лаком свиленом хаћином, па и то некако чудновато, слабо закончана; а одостраг, испод струка, кроз подерану хаћину висео јој, лепришајући се, читав један дроњак. Голи врат јој омотавала мала, на еро намештена, марама. И, најзад, девојче је ишло непоуздано, спотичући се и поводећи се а на једну а на другу страну. Овај сусрет привуче, најзад, сву пажњу Раскољникову. Он се састаде с девојком баш код саме клупе, али девојка дошавши до ње, бацни се на њу у један крај, завали главу на наслон и склопи очи,

очевидно од прекомерног умора. Чим је Раскољников погледао, одмах се уверио, да је била сасвим пијана. Чудно и непријатно је било гледати на такву појаву. Раскољников у један мах помисли, да се можда не вара? Пред њим је било веома младо лице, од шеснаест година, ако не и петнаест... мајушно, плавшкасто, лепушкасто, али све усплахирено и чисто подбуло; изгледаше, као да девојка није ни била сасвим при себи; једну ногу пребацила преко друге, при чему је разголитила много више него што се пристоји; а, по свима знацима, судећи, она и не зналаше, да је на улици.

Раскољников нити је сео, нити му се даље ишло, већ стајаше пред њом не знајући шта да ради. На овом булевару, и иначе скоро увек пустом, сад, у два сахата, при оволикој врућини, не беше готово никога. Па ипак са стране, на крају булевара, тако на једно петнаест корачаји, застао је неки господин, који би, судећи по свима знацима, хтео такође да приступи девојци с неким намерама. Он је вероватно, такође, још из далека спазии и пратио, али му сад сметаше Раскољников. Он га је злобно посматрао, старајући се, у осталом, да овај то не опази и нестрпљиво је очекивао са своје стране, кад ће отићи ова досадна скитница. Ствар је била очигледна.

Господин је тај имао око тридесет година, био је снажан, пун, сама крв и млеко, са руменим усницама и брчићима и врло кицошки одевен. Раскољников се ужасно наљути; добио је наједаред особиту вољу да какогод увреди тог дебелог кицоша. Он за часак остави девојку и приђе господину.

— Еј, ви, Свидригајлове! Шта тражите ви овде? викну му он, стежући песнице, а једовити смех му се разлеже са запенушених усана.

— Шта значи то? оштро запиташе господин, мрштећи се и дивећи се као с неке висине.

— Вуците се одавде, то значи!

— Како ти смеш... љубре једно!... И он замахну корбачем. Раскољников срну на њега песницама, не разбирајући чак ни о томе, што би се снажни овај господин могао огледати и с двојицом таквих, као што је био он. Али га у том тренутку неко чврсто дохвати одостраг; међу њих стаде полицајац.

— Мир, господе, не туците се на јавним местима... Шта хоћете ви? Ко сте ви? озбиљно запиташе он Раскољникова, посматрајући његове дрoнке.

Раскољников га погледа пажљиво. Беше то смело војничко лице, са седим брцима и брадом а бистрим погледом.

— Ваш ви и требате! викну он, ухвативши га за руку... Ја сам бивши ђак, Раскољников... То знајте и ви, рече господину; — а ви ходите овамо, хоћу нешто да вам покажем...

И пчепавши полицајца за руку, одвуче га клупи.

— Ето, погледајте, сасвим је пијана, овог часа је дошла по булевару: ко је зна, од каквих је, али не изгледа, као да јој је то занат. По свој прилици су је негде опио и преварили... први пут... разумете ли? па је после пустили такву на улицу. Погледајте само, како јој је поцепано одело, видите како је оно обучено, јамачно ју је други облачио, то се она није сама обукла, а јасно се види, да су је облачиле руке невесте, мушке. То је очигледно. А сад погледајте овамо: овај кицош, с киме се у мало овога часа не потукох, непознат ми је, први пут га видим: али он је такође приметио, како иде путем пијана, како не зна за себе, па би радо хтео да јој приступи, да је дохвати, и — пошто је она сад у бесвесном стању — да је ма где заведе... То су његове намере и ништа друго; верујте ми, ја се не варам. Сам сам опазио, како је ишао и гледао за њом, само сам му ја сметао, и сад све чека, кад ћу ја отићи. Ено, видите, мало се удалио, стоји и тобож прави цигару... Шта да радимо, да му не падне шака? Како ли би је отпратили кући, — размислите се, молим вас?

Полицајац је одмах све разумео и одмерио. Дебели му је господин био прозрачан као стакло, само још с девојком не беше на чисто. Саже се да је изближе расмотри, и искрено сажаљење разли се по његовом лицу.

— Ах, каква несрећа! рече, климајући главом, — та она је још дете. Преварили су је, то је јасно. Чујте, госпођице, поче је будити, — где станујете? Девојка отвори уморне, мутне очи, погледа га тупо и одмахну руком, као бранећи се.

— Чујте, рече Раскољников, ево (трагајући по џеповима извади двадесет копејка), ево, узмите кола и реците, да је одрезу по адреси... Их, само кад би знали адресу!

— Госпођице, ах, госпођице! поче опет полицајац, узевши новац, — одмах ћу вам узети кола и сам вас одвести кући. Куд заповедате? А где станујете?

— Ајд... одатле!... шта сте ми се ту наврзли!... прогунђа девојка и опет одмахну руком.

— Ао, Ао... то не ваља! Ах! како је то! стидно, госпођице, срамота! И опет климну главом, стидећи се, сажаљевајући и негодујући. — То је врло тешко! рече он Раскољникову и ту га легимице опет одмери од главе до пете. Свакојако му је и он изгледао чудновато: у таквим дрoнцима, а овамо даје новац!

— А јесте ли их далеко одавде нашли? запиташе га он.

— Кажем вам: ишла је преда мном по булевару, поводећи се а на једну а на другу страну. Како дође до клупе одмах леже на њу.

— Еј, Боже, Боже, нема ти више стида на свету! Тако млада, па се напила! Нема сумње, преварили је! Гле, па и хаљине јој исцепане... Ах, какав разврат у данашњем свету!... А можда је и из добре куће, али сиромашне... Данас их има много таквих. Изгледа да је од нежних, баш као каква госпођица, — и он се опет наже над њу.

Можда су и у његовом дому расле такве кћери, што су по изгледу „нежне као госпођице“ а васпитане по моди...

— Главно је, рече брижно Раскољников, да никако не дође у канце онога подлаца! Јасно се види, шта би он хтео. Па гле лолчине, још не одлази! (Наставиће се).

ИЗ АЛБУМА НАЧЕЛСТВА ОКР. ПОЖАРЕВАЧКОГ

(НАСТАВАК)

Антоније Крстић (бр. 10) из Ореовице, ср. моравски, има му 41 год. Осуђен је на 20 год. робије у тешком окуву и 5 год. полиц. надзора.

Мита Јов. Кузмановић, Циганин (бр. 11) из Рановца, коме је 20 год. и **Никола Живковић** (бр. 12) из истог места коме је 36 година, осуђени су и то Мита на 10 а Никола на 20 година робије.

Антоније је осуђен за убиство извршено над Тодором Ивановићем о чему је говорено у прошлом броју на стр. 95.

у описивању дела његових другова. — Мита и Никола осуђени су зато: што су 7 септембра 1898 год. између 9 и 10 сати ноћу ушли у зграду Петра Милића, мех. из Рановца у цели пљачкања, па кад их је механцијски момак опазио, они су га напали ножевима и тешко га повредили.

Сва тројица сад издржавају осуду у београд. казн. заводу и зову се: Антоније — Бр. 3737., Мита — Бр. 373 а Никола — Бр. 3744.

(Свршиће се).

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА.

За време великог тродневног панађура, који је крајем августа месеца прошле године држан у Зајечару, ухваћен је на истом велики број коцкара и кесароша, који готово из целе Србије беху дошли да што „пазаре“ на панађуру. Г. Љубисав Димитријевић, начелник среза зајечарског и бив. комесар панађура, био је тако добар, те је наредио, да се важнији међу њима — њих 11 на броју сликају, па је једну слику нама послао и молио, да је изнесемо у листу, што ми ево и чинимо. Уз слику доносимо и кратак опис појединих лица, чија су имена на слици означена редним бројевима.

Никола Пантелић звани „Ђопа“ (бр. 1.), стари и чувени ветеран на коцкарском и кесарошком пољу. Родом је из Шапца; има 50 год., осуђиван је небројено пута. „Ђопа“ је чисто „вашарски“ коцкар и кесарош, и цео свој живот, провео је путујући с панађура на панађур. Да би своје путовање, пак, маскирао, он се обично погађа да чува и тера стоку марвених трговаца.

Вождар Вукићевић (бр. 2). Родом је из Јагодине, има 20—22 год., издаје се за пекара; судски још није осуђиван, али је за то, не зна ни он сам колико пута, иступно кажњиван за коцку, превару, омање крађе и скитњу.

Милан Радаковић (бр. 3). Родом је из Јасике, окр. крушевачког, нема му више од 18 год. али међу својим друговима давно већ важи као „готиван.“ Кад га је г. Димитријевић упитао за што је дошао на панађур, — он му је са свим отворено признао, да је дошао ради сечења кеса.

Стеван Петровић (бр. 4). Као год и „Ђопа“ долази у ред ветерана коцкарских и кесарошких. Родом је из Алексинца, има му 55 год., осуђиван је више пута.

Сава Станојевић (бр. 5). Не зна се одакле је родом, као год што се не зна шта је раније радио. Има му 36 год., вели, да се занима надничењем, *исмен је.* Добро би било, кад би власт оног места, у коме се Сава сада налази, обратила мало већу пажњу на њега и његову прошлост.

Милан Петровић звани „Дугачки“ (бр. 11). Зими не излази из затвора Управе града Београда, а преко лета не пропушта ни један панађур у Србији. Другови су га назвали „Дугачки“, не толико због његовог високог раста, колико због његових дугих прстију, од којих су многи закукали. Милан је родом из Крушевца, има 20 год., по својој окретности, умешности и писмености, долази у ред првих коцкара и кесароша, који су још у слободи.

Станко Окановић (бр. 10). Сliku овог толико чувеног коцкара и кесароша изнели смо у 28-ом броју нашег листа у прошлој години.

Илија Продановић (бр. 9), разбојник, убица, лопов и коцкар. Опишан опис о његовим неваљалим делима, као и његова слика, налази се у 10 и 34 броју нашег листа у прошлој години. Уз допуну истог имамо да додамо још то, да је Илија сада под истрагом и у притвору код начелства окр. пожаревачког због опасне крађе и покушаја убиства.

Јован Петровић звани „Шобота“ (бр. 8). Слика његова са описом изашла је у 19 броју нашег листа у пр. год.

Живко Ђорђевић звани „Пижа“ (бр. 7) и **Живко Алексић-Ванић** „Крагујевчанин“ (бр. 6), описани су у 13 броју „Полиц. Гласника“ у прошлој години.

УХВАЋЕН КРАДЉИВАЦ.

Приликом потере која је 29. пр. м. вршена у Београду на скитнице, поред осталих, ухваћен је у квартиру савамалском и неки Благоје Јоксић, слуга, родом из села Сенаје, среза грочанског. Пошто није имао занимања нити ма каквих исправа, то је од стране поменутог кварта кажњен са три дана затвора и прогонством у место рођења. Јуче по подне Благоје је спроведен Управи на издржање затвора и када је, пре затварања претресен, нађено је код њега 146·20 динара. Како, по свима сколностима, беше вероватно, да Благоје до овога новца није дошао поштеним начином, то је одмах над њим отворена једна мала истрага, којом се на крају крајева утврди, да је Благоје овај новац украо од Марка Стевановића, бакалина из Младеновца, код кога Благоје раније беше служио, па га покрао и побегао.

Т Р А Ж И С Е.

Полку, кћер пок. *Јована Пауновића*, бив. надничара из Н. Ацибеговца, тражи начелство округа пожаревачког актом Бр. 4741. Полка има 20 год., средњег је раста, црномањаста, има црну, густу, кратку косу, црне, крупне очи; на десној страни врата има малу белегу од чира. Пронађену треба стражарно спровести поменутом начелству, или Управи града Београда с позивом на Бр. 7628.

ПОТЕРА.

Мити Лукићу, земљоделцу из Башњана, среза темнишког, ноћу између 25. и 26. пр. мца непознати лопови украли су једног коња, длаке гатасто-зелене са жигом „В“. Украдени коњ има 5 год. Начелство округа моравског актом Бр. 3500, моли све полицајске власти, да лопова са покрајом потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Пронађени крадљивац може се спровести и Управи града Београда с позивом на Број 7645.

ДРУГИ ЛИСТОВИ О „ПОЛИЦ. ГЛАСНИКУ“

„Зора“ у III броју од ове године доноси:

„Полицијски Гласник“, доноси у пошљедња своја четир броја осим стручних чланака и расправа од оригиналних прича: *Један цокварен план*, из записника Б. К. М. и *Поа Санда* хумореска из карташког живота од О. Ова хумореска је једна врло лијепа умјетничка пртица, која, осим своје количине појенте, има нарочито у неколико потеза вјерно оцртане прилике паланачког живота. Ова слична потјећа својим манирама описивања на причу Мплорада М. Петровића у Звезди: *За столом*. А чини ми се, да сам је и прије већ негдје читао. Од пријевода су већином приче криминалнога садржаја: *Убица* Албертине Ренуове, у пријеводу М. И. Станојевића; *Лопови сиротиње* Паула Линдерберга; *Тајна полиција*, историјска скица од Вилхелма Гишнера; *Признање* од Пола Брила и знаменити роман од Ф. М. Достојевског: *Злочин и казна* у пријеводу Јетте Угричића. Једино је за жаљење, што ћемо целину ове литерарне појаве морати тако дуго чекати, јер *Полицијски Гласник* излази тек једанпут недјељно, а то би ваљда таман требало да цео број испуни овим пријеводом, па да га за годину дана цијелог прикаже. *Полицијски Гласник* је врло лијепо уређен и топло га препоручујемо.

ЛИЧНИ ОДНОСИ ПОЛИЦ. ЧИНОВНИКА

Г. Јеврем Андоновић, министар унутр. дела отпутовао је 28. дневним возом у Крагујевац, а вратио се 31 прош. м. На овом путу пратио је господина министра и г. Ж. М. Протић, његов секретар.

НЕКРОЛОГ

† Терезија Марковић, рођена п. Огулић, мајка нашег поштованог колеге уредника правничког листа „Бранича“ г. Милана Ст. Марковића, — умрла је 28. а сарањена 30 пр. м. у 2 и по сата по подне уз саучешће многобројних пријатеља и поштовалаца покојничких и г. Миланових. Ми са наше стране изјављујемо најискреније саучешће ожалашћеном сину — г. Марковићу.

† Живан Миловановић, писар II кл. начел. окр. топличког; и
† Андрија Ђокић, писар II кл. начел. окр. широтског, умрли су први 19-ог а други 17-ог пр. мес.

Породицама умрлих изјављујемо наше искрено саучешће.

ИСПРАВКА

У приповетци **Нова мајсторија**, која је у прошлом броју одштампана, погрешком коректора одштампано је у 6 реду одоздо на стр. 91: „и његов сусед најпаметнији гости“, а требало је: *и његов сусед најинтелигентнији гости*. На истој причи требао је да буде потпис: *Милорад Ј. Митровић*.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Изашла је из штампе нова књига „*Путовања кроз Србију*“ позната под страним називом „*Кондуктер*“ и дата књиговесцу на поев.

Цена је 2 динара у тврдом повезу у енглеском платну.

САДРЖАЈ ПУТОВОЂЕ

I ДЕО:

1. Опис Краљевине Србије и појединих знатних места, Бања и Манастира.

2. Државна надлештва, црквене власти и њихове територије.
3. Где се налазе наша посланства и конзулати на страни, као и страни у Србији.
4. Државне светковине и дани у које се радње затварају.
5. Славе школске, војених команда и пољоприв. завода.
6. У којим местима има Државне, Приватне, Грађанске, Војене, Народне, Занатлијске и Пољопривредне Школе и правила о Народним Школама.
7. Где има пољопривредних завода и установа, новчаних завода и извозничких еснафа.
8. Где се налазе и какви Рудници, Млинови, Фабрике, Радионице и Пиваре.
9. Где се и које шуме налазе у Србији за експлоатацију и ценовници за грађу, огрев, разноврсне израђевине, попашу и жиронађу.
10. Кад су и где панађури.

II ДЕО:

11. Преглед окружних и среских места и где у тим местима има судова, пуков. команда, поште, телеграфа, апотека, болница и књижара.
12. Сва правила о поштама, телеграфима, телефонима и фонограму, као и таксе за писмоносну, упутничку, новинарску и аманетну радњу, за унутрашњи и међународни саобраћај.
13. Распоред возње и тарифа железничких, са ценама: за подвоз у глав. места суседних држава, за спавање и за подвоз коња.
14. Ред возње срп. паробродског друштва.
15. Таксе фијакерске у Београду.
16. Назив улица по Београду а по квартовима.
17. Даљинар (километраж) сувим, железницом и водом. (Таблице удешене тако спретно да се не морају растварати).

III ДЕО:

18. Прописи законски о пензији чиновника, официра, удовица и потпорама инвалидским.
19. Законске одредбе и правила о Лову и Риболову.
20. Законски прописи о позајмицама и регулисавању старих дугова код Управе Фондова.
21. Прописи законски о промени места живљења, пасошима и објавама за путнике и прописи о задржавању лица и ствари од пута због дуга.
22. Прописи законски о путним и подвозним трошковима управних власти, грађанских и војених чиновника, официра и т. д.
23. Прописи о повластицама на ђумруцима т. ј. зашто се и када не плаћа обртна пореза, царина и споредне таксе.
24. Правила о газдама, слугама и посредницима.
25. Таксе за менице.
26. Карта Краљевине Србије и
27. Рекламе првих београдских радња и фабрика.

Цео садржај књиге састављен је из закона издатих на последњој скупштини као и прописа државних власти, с тога је баш и потребан Путовања не само сваком путнику, свакој радњи и кући већ и нарочито општинским и полицијским властима и њиховим органима и сваком пољопривреднику, шумару, свештенику, учитељу, благајнику, рачуноспитачу, контролору, интенданту, свакој чети, батерији, ескадрону и свима у опште осталим већим надлештвима и државним установама.

Претплатницима и скупљачима који су новац послали, пратићу књиге чим буду повезане, а то ће бити најдаље 10—15. Априла ове год., а они скупљачи, који нису претплату наплаћену или ненаплаћену послали, нека ми изволе послати одмах поштанском упутницом, јер ми је то једини извор за покриће свију големих трошкова око штампања ове корисне књижнице у 3000 примерака.

За пријављене претплатнике цена је 1-50 динара а за непријављене 2 динара, јер место обећаних 8, књига је изнела пуних 14 табака.

Михаило М. Радивојевић

рачуноспитач у пензији
Београд, Ломина улица бр. 12.